

5 december 2024
Huize Wylerberg Beek-Ubbergen

Graag doen wij u toekomen onze zienswijze op uw 'De vergezichten van Berg en Dal ontwerp-Omgevingsvisie'.

De vergezichten roepen bij de deelnemers van het Wylerbergoverleg twee gedachtes op: 'Bij realisatie van alle groene voornemens en ambities wacht Berg en Dal een groen-gouden toekomst'; en: 'Dit is een krachttoer die veel inzet, betrokkenheid, samenwerking, goede wil en doorzettingsvermogen vergt.'

Terecht stelt u dat er de afgelopen decennia hard gewerkt is aan behoud en waar mogelijk herstel van natuur en landschap. Het aantal initiatieven van burgers, boeren, ngo's en overheden in al die jaren is zeer talrijk en zeer uiteenlopend. Ondanks al dat harde werken stelt u ook dat het landschap, natuur, biodiversiteit en watersysteem in Berg en Dal onder grote druk staan. Wij met zijn allen slaagden er niet in natuur, biodiversiteit en landschap de afgelopen tientallen jaren fundamenteel te herstellen en in veiligheid te brengen.

De kwetsbaarheid van onze natuur en ons landschap is niet verminderd, integendeel. Deze kwetsbaarheid kunnen we aan vele ontwikkelingen aflezen, zoals ook in uw gemeente aan de forse achteruitgang van boerenlandvogels en de insectencrisis. Kortom, de Omgevingsvisie rekent ons rijk met Berg en Dal's groene goud, dat nog maar klatergoud mag heten. En ook Berg en Dal ontkomt de komende jaren niet aan de gevolgen en implicaties van de mondiale, zeer ernstige crises zoals onbeheersbare temperatuurstijging, ontwrichte weersystemen, verlies aan biodiversiteit, uitputting van grondstoffen.

U concludeert dat we de komende jaren goed moeten zorgen voor landschap en natuur, om het groene goud van Berg en Dal te behouden en verder te ontwikkelen. Daarin vindt u ons aan uw zijde, maar wij trekken andere conclusies uit het verleden en uit de mondiale en de lokale ontwikkelingen.

Essentieel vinden wij dat u, als gemeentelijke overheid, zich bezint op uw sturingsfilosofie. Uw sturingsfilosofie is kortweg samengevat 'de omgevingsvisie geeft aan wat de gemeente wil en doet en is een uitnodiging aan de burgers zich te laten inspireren en mee te doen'. Dit is vrijblijvend en schiet volstrekt tekort.

De ervaringen uit het verleden en de urgenties van nu en de komende jaren vragen om veel meer. Wij stellen voor dat u, ook met ons, werkt aan een sturingsfilosofie en een governancestructuur waarin overheden, bedrijfsleven, ngo's, boeren en burgers samenwerken om natuur en landschap centraal te stellen.

De visie stelt als doel te zoeken naar en te werken aan een goede balans tussen gebruikswaarde, natuurlijke waarde en belevingswaarde van het groene goud, waarbij, aldus de visie, geen van de drie waardes bepalend is; alle drie waardes dus geïntegreerd, elkaar ondersteunend, in goede balans. Dat betekent kort en goed steeds verdere afwegingen ten koste van het groene goud.

Naar onze overtuiging is de natuurlijke waarde de basis waarvan gebruikswaarde en belevingswaarde afhankelijk zijn. De natuurlijke basis, sterk aangetast en bedreigd, dient centraal te staan. En juist die natuurlijke waarde dient als eerste gewaarborgd en hersteld te worden, en daarvoor achten wij breed maatschappelijk commitment, aanpassing van eenieder

en veel inzet hard nodig. Noodzakelijk is dat de gemeente daarbij de rol van regisseur op zich neemt, zeker ook in het buitengebied.

Ter inspiratie verwijzen we u naar de Omgevingsvisie van de gemeente Ede, vastgesteld 12 mei 2022, paragraaf 3.3. In deze omgevingsvisie is herstel van de natuur de basis. Citaat pagina 52: 'De natuur is leidend, dus natuurinclusief, klimaatrobuust, circulair handelen. In wijken en dorpen bouwen in meer lagen om groen te behouden en toe te voegen. Werken aan robuuste groen- en waterstructuren voor biodiversiteit/klimaatadaptatie. Kiezen voor natuurinclusieve circulaire landbouw.'

Ook in Berg en Dal is het hoogste tijd scherpe, duidelijke demarcatielijnen te trekken, en te werken aan daadwerkelijk ecologisch en natuurlijk herstel. En in uw concept-visie komt uitgebreid de ook door ons gewenste verwevenheid van natuur en landbouw aan de orde. De afgelopen decennia boekten we inderdaad op beperkte schaal positieve resultaten. Maar het bewerkstelligen van duurzame en structurele verwevenheid vergt echt actieve sturing vanuit de overheid.

Gemeente Berg en Dal maakt deel uit van Nationaal Landschap Gelderse Poort, maakt deel uit van de zuidelijke flank van Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (ook wel Groene Mantel genoemd), en haar natuur en landschap vormen een eenheid met belangrijke natuur- en landschappen in Limburg en in Kreis Kleve. In uw sturingsfilosofie en governancestructuur dient deze dominante en ook kansen biedende realiteit een centrale plek te krijgen. Daarvoor is nodig dat sturingsgedachte en -structuur met buurgemeentes en andere overheden worden gedeeld en uitgevoerd. En ons pleidooi is dat u ook in uw Omgevingsvisie dit opneemt als ambitie en actie. Samenwerken en gezamenlijke aanpak zijn onontbeerlijk, kortweg: Berg en Dal is geen eiland.

In het Wylerbergoverleg, enkele jaren geleden opgericht, ontwikkelen de groene organisaties hun gezamenlijke strategie; haar zienswijze beperkt zich dan ook tot sturingsgedachte en governancestructuur. Realisatie van de vele groene ambities vergt veel daadkracht, lef en doorzettingsvermogen van de overheid en intensieve betrokkenheid en inzet vanuit de samenleving.

Met vriendelijke groet,
Namens het Wylerbergoverleg,

Ria van Pelt
Voorzitter van het overleg
waarin opgenomen:
VNC, Vogelwerkgroep Nijmegen e.o., Monument en Landschap
Land van Ons Biesterhof, IVN Rijk van Nijmegen, WMG,
Via Natura en het SLOG

ivn natuur
educatie
Rijk van Nijmegen

Land van Ons en de Biesterhof

samen werken aan een natuurvriendelijk boerenbedrijf

Stichting Landschap
Ooijpolder-Groesbeek

MONUMENT & LANDSCHAP

